

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Oslo, 5.mars 2009

Vår ref.: 7-0048.1 /VW/SS/BAH
Deres ref.: 200806068-/GJS

Høringsuttalelse vedrørende forslag til lovendring med sikte på å bedre mulighetene til å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver

Nasjonalforeningen for folkehelsen viser til mottatt høringsbrev datert 5.desember 2008 og takker for muligheten til å avgi høringsuttalelse i denne saken.

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en landsomfattende frivillig, humanitær organisasjon med 45 000 medlemmer som arbeider for å bedre folkehelsen. Nasjonalforeningen Demensforbundet ivaretar interessene for personer med demens og deres pårørende. Våre 130 demensforeninger gir personer med demens og deres pårørende informasjon, tilbud om pårørendeskoler, kurs og har møteplasser for erfaringsutveksling.

Nasjonalforeningen Demensforbundet synes det er positivt at det foreslås lovendring for å bedre mulighetene til å kombinere arbeid med pleie- og omsorgsoppgaver. Som en organisasjon for personer med demens og deres pårørende vet vi at det er et stort behov for økt fleksibilitet med å kombinere jobb med omsorgsarbeid.

Demens er en fellesbetegnelse for en gruppe hjernesykdommer. Det skjer en rekke forandringer i hjernen, som fører til et gradvis tap av mental kapasitet. En demensutvikling kan gå over mange år – en utvikling over 15-20 år er ikke uvanlig. De tidligste tegnene på demens er blant annet problemer med å utføre vanlige oppgaver, hukommelsestap, språkproblemer, desorientering. Etter hvert som sykdommen utvikler seg, vil den syke bli avhengig av andre. Konsekvensene av et manglende pleie – og omsorgstilbud er at personer med demens påføres enda større belastning og dårligere livskvalitet.

En av de store samfunnsutfordringene i årene framover er økningen i antall eldre. I dag er ca 70 000 personer rammet av demens. Forekomsten av demens er stigende med økende alder (70-74 år: 6,1 %, 80-84 år: 17,6 % og over 90 år: 40,7 %). Over halvparten av personer som har fått diagnosen demens antas å bo hjemme. Videre viser en kartlegging fra våren 2008 at kun 6,5 pst. av hjemmeboende med demens mottar et tilrettelagt dagaktivitetstilbud. Samtidig vet vi at manglende tilrettelagt oppfølging for hjemmeboende kan føre til tidligere institusjonalisering. I følge undersøkelser fra vårt land

Postadresse
Postboks 7139 Majorstuen
0307 Oslo

Besøksadresse
Oscars gate 36 A
0258 Oslo

Telefon 23 12 00 00
Telefaks 23 12 00 01
post@nasjonalforeningen.no

Kontonr 8200 01 00044
Org. nr 938 429 863
www.nasjonalforeningen.no

og andre land, er familien i de fleste tilfeller den viktigste medhjelper til personer med demens så lenge vedkommende er hjemmeboende. Vi vet at pårørende er utsatt for store belastninger med å gi praktisk hjelp og ivareta omsorgsoppgaver.¹ Daglig henvendelser gjennom vår Demenslinje bekrefter denne situasjonen.

Vi støtter forslaget om utvidelse av rett til pleiepenger ved hjemmepleie av nære pårørende i terminalfasen fra 20 til 60 dager. Imidlertid nevnes ikke hvordan formen av pleiepenger graderes ved tilfeller der den omsorgstrengende er over 18 år. Vi mener at retten til det nye utvidede forslaget til graderte pleiepenger også bør inkludere arbeidstakere som har nære pårørende over 18 år i terminalfasen. Retten til gradert pleiepenger, i tilfeller der den omsorgstrengende er over 18 år, vil være et viktig bidrag for å forhindre at økonomisk og sosiale forskjeller skapes og opprettholdes. Dette vil imøtekomme et behov hos pårørende for større fleksibilitet å kombinere familieomsorg med arbeid.

Nasjonalforeningen Demensforbundet støtter også forslaget til ny ordning med permisjonsrett i inntil 10 dager for å kunne ta seg av nære familiemedlemmer over 18 år. Vi synes imidlertid departementets tolkning av personkrets rundt den omsorgstrengende ikke bør begrense seg til nærmeste familie slik det er foreslått. Mange omsorgstrengende bor alene og har verken barn eller foreldre, eller annen familie i nærheten og kan ha behov for omsorg og bistand fra andre i sitt nærmiljø. Dette bør tolkningen av personkrets også ta hensyn til ved retten til permisjon. Flere av henvendelsene til Demenslinjen tar opp situasjoner der den demenssyke er i konflikt med sin familie, men samtidig trenger noen til å ivareta sitt omsorgsbehov når det trengs. En nabo, venn eller tidligere kollega er ofte en like viktig og nær person i demenssykes krets, som en familie kan være.

Videre foreslår vi at permisjonsrett bør gi økonomisk kompensasjon for arbeidstakeren som tar permisjon. Departementet hevder at slike kortvarige permisjoner vil dreie seg om begrenset inntektstap for arbeidstaker. Den foreslåtte ordningen med permisjonsrett åpner opp muligheten til at flere omsorgstrengende kan bli boende hjemme lengre. Dersom denne beslutningen blir gjennomført mener vi at den vil opprettholde sosiale forskjeller. Vi frykter at arbeidstakeren vil vurdere enkeltbehovene til den omsorgstrengende etter hvor stort økonomisk tap en permisjon vil koste arbeidstakeren. Dette vil dermed opprettholde økonomiske og sosiale forskjeller. På dette grunnlag mener vi at arbeidstakeren bør få økonomisk kompensasjon for sitt bidrag.

Nasjonalforeningen Demensforbundet håper at disse momentene vil bli tatt hensyn til i de nye forslagene fra departementet.

Med vennlig hilsen

Viidar G. Wilberg

¹ IS -1486 "Glemsk, men ikke glemt," Sosial- og helsedirektoratet, 2007.

Tallene er hentet fra kartlegging utført av Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse i 2008, og er ikke publisert enda. Tallene vil bli publisert i løpet av våren 2009.

generalsekretær
Demensforbundet

Sigurd Sparr , sign
leder, Nasjonalforeningen

Postadresse
Postboks 7139 Majorstuen
0307 Oslo

Besøksadresse
Oscars gate 36 A
0258 Oslo

Telefon 23 12 00 00
Telefaks 23 12 00 01
post@nasjonalforeningen.no

Kontonr 8200 01 00044
Org. nr 938 429 863
www.nasjonalforeningen.no